

Howard Gardner

Ferran Savall és un apassionat de les teories de les múltiples intel·ligències i, en especial, de l'obra del psicòleg nord-americà Howard Gardner

'Anatomía del miedo', de José Antonio Marina, és un dels llibres de capçalera de Ferran Savall. "Tracta de manera lateral el tema de les intel·ligències múltiples i et dona eines per gestionar d'una manera racional les pors", explica.

Les múltiples cares de la intel·ligència

LA INTEL·LIGÈNCIA ÉS UNA CARACTERÍSTICA de la ment humana que cal tractar de manera intel·ligent. Segons el diccionari, és "la facultat de conèixer; l'acció d'entendre alguna cosa amb la pensa; la capacitat de comprendre, d'aprendre i de resoldre situacions noves". Com totes les accions mentals es genera i es gestiona al cervell, en el funcionament i la interconnexió dinàmica i sectorial de les més de mil milions de neurones que el formen.

Té un component genètic clar, però complex. Es coneixen una quarantena de gens que influeixen directament en la manifestació d'aquesta característica, de la qual sovint ens sentim tan orgullosos, malgrat que no és exclusiva de la nostra espècie. Tots els mamífers i ocells són capaços d'aprendre i de resoldre situacions noves; i l'orgull l'emascara perquè disminueix l'obertura amb què percebem el món. La major part d'aquests gens estan implicats en la formació del cervell o en el funcionament de les connexions neurals, i cadascú de nosaltres presenta unes variants concretes. Per això hi ha persones que, d'origen, poden mostrar més habilitats intel·lectuals que d'altres. Tanmateix, cap d'aquests gens contribueix en solitari a més de l'1% del coeficient d'intel·ligència. I, a més, moltes de les connexions neurals que repercuteixen en la

intel·ligència es formen en interacció amb l'ambient, de manera que una persona estimulada i motivada pot manifestar aquesta característica en un grau superior a una altra que hi estigui genèticament més predisposada.

Estudiar la intel·ligència no és gens senzill, atès que hi intervenen molts factors diferents. Una de les maneres que té la ciència d'enfrontar-se amb els coneixements complexos és disseccionant-los en aspectes més simples. Per això l'any 1983 el psicòleg nord-americà Howard Gardner va proposar el model de les intel·ligències múltiples, que actualment distingeix la musical, la lingüística, la lògico-matemàtica, l'espacial, la corporal-cinestèsica, la interpersonal, la intrapersonal, la naturalista, l'espiritual, la creativa i l'emocional. Segons aquest model, totes les persones les posseïm totes, però les manifestem en major o menor grau, en una combinatòria pròpia de cadascú. Totes són, a més, igualment importants i necessàries. Un arquitecte, per exemple, necessita tenir ben desenvolupades l'espacial i la lògico-matemàtica, però també ha de tenir la interpersonal per col·laborar amb la resta de membres de l'equip, la lingüística per parlar amb els mestres d'obra, la naturalista perquè la construcció encaixi de forma harmònica en el medi ambient, etc.

Una de les principals virtuts d'aquest model és que ha permès superar la posició reduccionista d'alguns tests caducs que es fixaven molt especialment en la lògico-matemàtica i l'espacial, la qual cosa no exclou que a nivell educatiu sovint els currículums intentin potenciar-ne unes per damunt de les altres. Tanmateix, la ment humana funciona com un tot integrat, no com la suma discreta i parcel·lada de moltes intel·ligències, sinó com una manifestació unificada de totes. El model de les intel·ligències múltiples ha donat i encara ha de donar molts fruits, però malgrat la seva utilitat en l'estudi de la ment humana a través de la seva dissecció, no s'ha d'oblidar mai el caràcter unificat de la intel·ligència.

De fet, en certa manera, quan analitzem la intel·ligència de persones individuals també estem reproduint l'estudi parcel·lat d'aquesta faceta humana. D'una banda, perquè la intel·ligència de cada persona depèn de les intel·ligències que l'envolten. I, de l'altra, perquè de la suma de moltes intel·ligències individuals que col·laboren i cooperen en neix la intel·ligència col·lectiva, la qual supera les capacitats cognitives individuals de cadascuna de les persones que hi participen. Tanmateix, de poc ens acabaran servint tant la intel·ligència com les intel·ligències múltiples i la intel·ligència col·lectiva si no contribueixen també a augmentar el nivell global de reconeixement i enriquiment mutu de les persones, a assolir més dignitat individual i col·lectiva. I per això encara cal una altra intel·ligència, la metaintel·ligència, que vindria a ser la utilització intel·ligent de la intel·ligència. ■

per David Bueno i Torrens
professor i investigador de genètica
de la UB i divulgador de la ciència